

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 310.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgalideval-shoot-idm139862322753088/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

- 90 *«Fiat justitia percat mundus»*: Den ty. kejser Ferdinand 1's (regerede 1558-1564) valgsprog: »Rettfærdigheden skal ske fyldest, om så verden skal gå under derved«. – *ostentativ(e)*: demonstrativ. – *Kopernikus, Nicolaus* (1473-1543): ty. astronom, grundlægger af det solcentrerede verdensbillede, der erstattede det jordcentrerede. – *Holger Danske(s)*: Der henrydes til helten H.D. i B.S. Ingemanns digt «I alle de Riger og Lande» fra digt kredsen *Holger Danske* (1837). – *Prim*: fægteudtryk: lodret hug mod issen. – *Seniorat(et)*: Bestyrelsen i Studenterforeningen, en bl.a. selskabelig klub for københavnske studenter og akademikere.
- 91 *Den kristelige Trosvisheds Erfaring*: se n.t.s. 88. *Rector magnificus*. – *Reineke Foss*: hovedperson i den eur. middelalderlige satiriske digtning om dyrene, kendt i Danmark som *Røvebogen* (1555). – *Bersærkørgang*: nord. udtryk for ustyrlig og dødsforagtende kamp.
- 92 *Pyrrhussøj*: en sejr, der svækker sejrherren mere end den besejrede, opkaldt efter en gr. konge, der vandt en sådan sejr over Rom 279 f.Kr. – *Niels Klün*: hovedperson i Ludvig Holbergs satiriske roman *Niels Klüms underjordiske Reise* (1741). Her skildres bl.a. ideallandet *Pom*; navnet er dannet af gr. *π*: «ikke» og *topos*: «sted» – intetsteds. Små. betegnelsen utopi. – *fange(de) an*: ty. begynde. – *Manikeismen*: kættersk, dualistisk kristen sekt fra 3. årh. Den antog to guddommelige principper, et godt og et ondt. – *Syllagisme(r)*: særlig type argumentation med to præmisser (udgangspunkter) og én konklusion. – *Renans Forsvar for Kristendommen*: Den fr. religionshistoriker J.E.R. (1829-1892) skrev ud fra sit positivistiske udgangspunkt en meget læst og debatteret bog: *La vie de Jésus* (1863, da *Jesu Levnet*, (1892)), som hidrog til at undergrave den ortodokse teologiske opfattelse af Jesus.
- 93 *Parlamentarisme(n)*: den opfattelse, at regeringen skal have Folketingets (fiertals) tillid for at kunne regere. Anerkendt som princip ved dannelsen af Venstre-regeringen 1901, det såkaldte «Systemskifte». Se n.t.s. 260: *Folketinget*. – *den almindelige Valgret*: Retten for alle (mandlige) borgere til at stemme blev indskrænket ved grundlovsrevisionen 1866, og først genindført ved grundloven af 1920. – *Entrystelse*: forfærdelse, sindsoprør. – *de ugudelige Kanaanitter*: flere steder i GT pålægges der jøderne («Lovens folk») at erobre Kanaans land og udrydde indbyggerne, således 5. Mos. 7.
- 94 *gemen*: fælles. – *Henry George(s)* (1839-1891): am. nationaløkonom, der i sit hovedværk *Progress and Poverty* (1879, da *Lysglind af Fremskridt og Fatigdom* (1890)) foreslår en fælles ejendomsret til jorden. Al skat skal erstattes af jordrente, «grundskyld». Hans ideer er herhjemme taget op af partiet Retsforbundet. – *Ekspropriation*: tvungen afståelse af ejendom til det offentlige. – *sokratisk(e)*: dannet til navnet på den gr. filosof Sokrates (469-399 f.Kr.), kendt for sin ironiske debatform.
- 95 *Dialektikkens Stratagemer*: regler for diskussion. De her anførte bygger på den ty. filosof Arthur Schopenhauer (1788-1860), der har efterladt es-